

DIÀLEG

La transició com a fantasma

FRANCESC-MARC ÀLVARO

Ningú pot tenir ja més dubtes: la transició democràtica és avui un fantasma que recorre Espanya i hi ha dos àngels custodis que ens ho recorden que són el Vaquilla i Fernando Álvarez de Miranda. Es tracta d'un fantasma pesat i persistent, com els del les cases encantades. Per fer-se notar ha posat d'acord l'Espanya més popular i l'Espanya més oficial, i així hem vist dos noms com el de l'ex-delinqüent i el del tot just nomenat Defensor del Poble que sorgien del record d'aquells anys com l'espia que va venir del fred. El present està calcant el passat i hem de recórrer, en la política i en la falla, a protagonistes que pensàvem defintivament endreçats a les lleixes de la memòria.

El Vaquilla ens remet a aquella societat adolescent de cotxes Seat 124, pel·lícules del Pedro Masó i revistes de *destape*, i Álvarez de Miranda reedita aquella política on es gastava el mot consens i tothom semblava portar un tros de carisma de Suárez sota el braç com els senadors romans portaven la toga. La transició democràtica no va morir en pau sinó que -com tothom sap- va quedar suspesa (*penjada*, en diríem) en una mena d'hipnosi erràtica astral -els efectes del 23-F- en el moment de l'últim alè, que podríem datar en el triomf socialista d'octubre del 82. Com el personatge del conte de Poe, la transició espanyola està condemnada a patir aquest encavalcament entre les dues vides. Per això el Vaquilla i Álvarez de Miranda ens semblen tan frescos i a l'abast, i no ens esparvera ni ens produeix pànic que la nostra vida pública pugui ser confosa algun dia amb el Museu de Cera.

El notari Antonio García-Trevijano, el seu llibre sobre una nova República i el cor de veus altisonants que juguen a les conspiracions de tarda madrilenya i desvagada són com un festival espiritista de barriada. Trevijano és la fetillera pintoresca que voldria connectar amb el veritable esperit d'aquesta transició ectoplasmàtica. El seu número consisteix a anunciar al poble l'arribada d'una segona transició, vinculada -és clar- a la pèrdua del poder per part dels socialistes. Ell, que no s'ha resignat a quedar dignament col·locat a la foto fixa de la transició, imagina avui una Espanya on els tertulians, els universitaris i els mitjans que

considera portadors de la veritat instauren un nou règim. I a aquest senyor, a Madrid, se li dona pista, com si parlés dels problemes reals de la societat espanyola. Mentre el fantasma de la transició no

la pràctica? Que l'Estat i les institucions no s'han consolidat com el territori de joc de la política, sinó que elles mateixes són el joc imprevisible de cada dia. La manca de sentit i responsabilitat del PP en la negociació de les vacants institucionals, la lentitud de socialistes i conservadors en repensar de manera útil el Senat, la poca

com una assignatura estructural bàsica en el conjunt de les seves polítiques, com ho demostra la interinitat dels acords sobre el finançament. Així ens trobem avui que els avenços en matèria policial, el debat sobre els governadors civils o l'aplicació de la cessió del 15 per cent de l'IRPF es fa des d'una provisionalitat de criteris poc recomanable. Les paraules de la transició van fer-se velles aviat, com els vestits blaus de tergal i les gavadines de Suárez, però els seus espectres ens devoren en el dia a dia. És una sensació de *déjà vu* absolutament desconcertant, com si haguéssim d'explicar cada matí la mateixa feina a una persona que, d'altra banda, sabem que la coneix perfectament. De la transició ençà la societat ha progressat materialment, som una mica més Europa, però ¿hem avançat en el sentit que s'esperava quan enfilàvem la democràcia? La metàfora de la sínia ens és més pròxima que la de la cremallera que tanca. Estem donant voltes sobre una quantitat considerable de pols trepitjada ja des de Suresnes i el retorn de Tarradellas.

La precipitació del PP per assolir el poder de totes totes, i la por del PSOE a perdre'l un dia, són la màxima prova que la transició no va ni mal morir, ni tan sols és un fantasma. Les dues grans formacions polítiques tenen la necessitat -si no la urgència històrica- d'haver-se enclastat en l'Estat abans que l'espectre del canvi polític hagi travessat definitivament la paret. La cultura política espanyola és, sobretot, de supervivència i botí, com si fos necessari treure i posar estàtues eqüestres molt sovint. Si les coses haguessin agafat la permanència de la immortalitat democràtica, la conquesta de les institucions no tindria aquesta èpica terminal que semblen jugar-se González i Aznar cada quart d'hora, en cada nova compareixença davant la premsa. Potser la transició va ser enterrada en vida, i per això encara fa tant de soroll. Vingui el Vaquilla i vingui Álvarez de Miranda a redimir-nos de delinqüents com Roldán i polítics com Juan Carlos Rodríguez Ibarra o Aleix Vidal-Quadras. L'únic avantatge que en tot plegat tenim els catalans és que sempre hem sabut que la transició no va acceptar així com així les absoltes.

“El notari Antonio García-Trevijano, fetillera pintoresca que voldria connectar amb el veritable esperit d'aquesta transició ectoplasmàtica, i el cor de veus altisonants que juguen a les conspiracions de tarda madrilenya són com un festival espiritista de barriada”

trobi repòs haurem de suportar aquests akelarres que posen en evidència la poca consistència de segons quina opinió frívola que vol passar per opinió pública.

El socialisme de González no va superar la transició, sinó que la va deixar oberta, afegint a la ferida tota la sal i el pebre de la seva manera de fer. Què vol dir això a

agilitat de totes les forces per organitzar un sistema de partits més transparent, el funcionament obsolet de l'administració de justícia, el pendent replantejament a fons del paper de les forces armades, sense parlar de la ceguesa interessada dels partits espanyols en interpretar la realitat autònoma només conjunturalment i no

GUSI BEIER